

EZBER BOZALIM: “ATATÜRK ÖZEL SEKTÖRCÜYDÜ”

Aydınlık Gazetesi, 4 Ağustos 2015

Yıldırım Koç

Katıldığım toplantılarda sık sık karşıma çıkan bir görüş, Atatürk'ün özel sektörcü olduğudur. Hatta Atatürk'ün bir “milli burjuvazi” yaratmayı temel bir hedef olarak savunduğunu ve uyguladığını söyleyen katılımcılar da oldu.

Bu görüşleri ileri sürenler, genellikle Mustafa Kemal Paşa'nın 17 Şubat 1923 günü İzmir İktisat Kongresi'ni açarken yaptığı konuşmayı gündeme getirirler. Ayrıca İş Bankası'nın kurulması da bu tezi savunanların dayanaklarından biri olarak ileri sürülür.

Atatürk özel sektörcü değildi.

Atatürk onurlu bir insandı. Parçasını oluşturduğu ulusun da onurlu yaşamasını istiyordu. Temel hedefi buydu.

HEDEF TAM BAĞIMSIZLIK

Onurlu yaşamının öncelikli önkoşulu, tam bağımsızlıktır.

Mustafa Kemal Paşa İzmir İktisat Kongresi'ni açış konuşmasında şunları söylüyordu:

“Türkiye Büyük Millet Meclisi ve bunun hükümetinin milletten aldığı yön, tam bağımsızlık ve kayıtsız şartsız milli hâkimiyet umdelerine dayanarak memleketi mamur etmek ve milleti zengin, müreffeh ve mesut etmekten ibarettir.” (ATABE, C.15,s.143)

“Siyasi, askeri muzafferiyetler ne kadar büyük olursa olsunlar, iktisadi muzafferiyetler ile taçlandırılmazlarsa, husule gelen zaferler payidar olamaz, az zamanda söner. Bu itibarla en kuvvetli ve parlak zaferimizin dahi temin edebildiği ve daha edebileceği faydalı semereleri tespit için iktisadiyatımızın, iktisadi hâkimiyetimizin temini ve sağlamaştırılması ve genişletilmesi lazımdır.” (s.144)

Atatürk'ün birinci önceliği, tam bağımsızlıktı.

Tam bağımsızlık da iktisadi bağımsızlığa dayanacaktı.

Mustafa Kemal Paşa, ülkenin siyasi bağımsızlığını tamamlayacak ve pekiştirecek iktisadi bağımsızlığın sağlanabilmesi için sermayedarlara güvenebilir miydi?

Bu konuda bazı bilgiler konuya açıklık getirecektir.

İKTİSADİ BAĞIMSIZLIKTA SERMAYEYE GÜVENİLEBİLİR Mİ?

İttihat ve Terakki bir “milli iktisat” yaratarak ülkeyi güçlendirmeye çalıştı. Bu nedenle yerli sermayedarların geliştirilmesini teşvik etti.

Başarılı olabildi mi?

Hayır.

Sermaye sahipleri Birinci Dünya Savaşı sırasında ticaretle büyük kazançlar elde etti, karaborsacılık yaptı. Kazandıkları paraları da iktisadi bağımsızlığın temelini oluşturacak işletmelere yatırmadılar; büyük çoğunluğunu çarçur ettiler.

Peki, Cumhuriyet'in ilk 40 yıllık döneminde sermaye kimin ellerindeydi?

Bu konuda rahmetli Arslan Başer Kafaoğlu'na başvuralım.

A.B.Kafaoğlu'nun **Varlık Vergisi Gerçeği** kitabında anlattığına göre, İkinci Dünya Savaşı döneminde bile , İstanbul ekonomisinin yaklaşık yüzde 90'ına Musevi, Ermeni ve Rumlar hakimdi.

A.B.Kafaoğlu, Türkiye ekonomisi üzerinde azınlık hakimiyetinin sona ermesinde üç önemli gelişmeye işaret etmektedir: “(1) İsrail devletinin kuruluş döneminin sona ermesiyle birçok Yahudi buraya gitti; (2) 1955'te 6-7 Eylül olaylarından sonra önemli bir Rum nüfus Yunanistan'a gitti; (3) Selanik Bankası ve iki İtalyan bankasının ülkemizden ayrılması. Bu bankalar azınlıklara muvazaalı işlerde büyük kolaylık sağlardı.” (s.66)

Bu listeye bir de 1964 yılında Türkiye'de yaşayan Yunan vatandaşlarının Türkiye'den çıkarılması eklenebilir.

Atatürk'ün hayatta olduğu dönemde sermaye bu kesimin elindeydi. Bunlar da Kurtuluř Savaşında Yunan ordusuna maddi/manevi yardımda bulunmuştu. Atatürk'ün bunlara güvenmesi ve bunları desteklemesi mümkün mü?

Atatürk tam bağımsızlıktan yanaydı. Bu amaca hizmet edecek yerli sermayedarları da destekledi. Ancak sermayedarlara bel bağlamadı; baştan itibaren devletçiliği savundu ve uyguladı.